

TAMPERE.
FINLAND

Luonnos

Hyvinvointisuunnitelma 2021-2025

Jaana Ylänen,
hyvinvointikoordinaattori

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma

- Hyvinvointikertomus on kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnittelun, seurannan, arvioinnin ja raportoinnin työväline. Se auttaa tiivistämään eri alojen asiantuntijoiden näkemykset ja yhteiset tavoitteet. Laadintaprosessi tukee hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osaamista. (THL)
- Terveydenhuoltolaki 12 §, Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 6 §:
 - Kunnan on seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Kunnassa on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain. Lisäksi kunnassa on valmisteltava valtuustolle valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma edellä mainituista asioista. Kunnan on toimitettava hyvinvointikertomus ja -suunnitelma hyvinvointialueelle ja julkaistava se julkisessa tietoverkossa.
 - Kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet, määriteltävä niitä tukevat toimenpiteet ja käytettävä näiden perustana kuntakohtaisia hyvinvointi- ja terveysosoittimia.
 - Kunnan on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa ja tuettava sitä asiantuntemuksellaan. Lisäksi kunnan on tehtävä yhteistyötä muiden kunnassa toimivien julkisten tahojen sekä yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Kunnan on myös edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Kunnan on osallistuttava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 7 §:n 4 momentissa tarkoitettuihin neuvotteluihin.
- Hyvinvointikertomustyö jakaantuu **kertomusosaan**, jossa kuvataan hyvinvoinnin nykytilanne ja **suunnitelmaosaan**, jossa on kuvattu tavoitteet ja toimenpiteet hyvinvoinnin parantamiseksi. Tässä keskitytään suunnitelmaosaan.
- Hyvinvointikertomus ja –suunnitelma toimii pohjana yhteisten tavoitteiden asettamiselle.

Hyvinvointisuunnitelman (HVS) taustamateriaalit

Tampereen laaja hyvinvointikertomus 2017–2020,
Pirkanmaan alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2021–2024

+ Edellisen Hyvinvointisuunnitelman toteutumattomat tavoitteet

Kaupunkistrategian tulevaisuusanalyysit 14 eri teemassa keväällä 2021

+ Lisätään tarvittavat teemat, jotka eivät sisälly tulevaisuustyöskentelyyn

Strategia ja Pormestariohjelma

Nostot luonnoksesta, käsittelyt vaikuttamistoimielimissä,
lautakunnissa ja johtoryhmissä

-> hyvinvointikertomuksen ja suunnitelman hyväksyminen
(kaupunginvaltuusto tammikuu 2022)

Pirkanmaan alueellisen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman 2021-2024 painopisteet

Painopisteet:

- Elintavoilla fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia
- Osallisuus ja vaikuttaminen
- Turvallinen elinympäristö
- Vaikuttavat palvelut

Tarkemmat ehdotukset kunnille löytyvät täältä:

[Pirkanmaan alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma](#)

Laatiminen yhdessä kuntien hyvinvointikoordinaattoreiden kanssa toimii hyvänä pohjana yhteistyölle tulevan hyvinvointialueen ja kunnan välillä.

- **Terveys**

- Elintavat ja riskitekijät
- Palveluiden käyttö ja saatavuus

- **Koulutus**

- Varhaiskasvatus
- Koulutustaso

- **Henkilökohtainen työ ja toiminta**

- Eläköityminen
- Harrastaminen

- **Ympäristö**

- Ilmastotavoitteet
- Ympäristöhaitat
- Virkistys ja luontoarvot
- Liikenne ja asuinympäristö

- **Äänen saaminen kuuluville yhteiskunnassa**

- Osallistumismahdollisuudet

- **Sosiaaliset yhteydet ja suhteet**

- Ystävyyssuhteet
- Kiusaaminen

- **Aineellinen elintaso**

- Tulotaso
- Asuminen

- **Turvallisuuden tunne**

- Rikokset
- Koettu turvallisuus ja väkivalta
- Tapaturmat ja onnettomuudet

ELINTAVAT JA RISKITEKIJÄT

• Päihteet

- **Ehkäisevän päihdetyön** kohdentuminen kaikille kuntalaisille koetaan tarpeelliseksi.
- Miesten viikoittainen alkoholin keskikulutuksen huippu saavutetaan jo 30 vuoden iässä jatkuen 70 vuoden ikään asti, kun taas naisilla viikoittaisen keskikulutuksen huippu tulee 60 vuoden iässä. Aikuisista alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C), % (FinSote 2020): **65 vuotta täyttäneet: Tampere 42 % ja koko maa 34,3 %** Erityisesti huolta aiheuttaa ikääntyneiden naisten alkoholin käytön lisääntyminen.
- **Painopiste eläköitymisen ajankohdassa:** Terveystarkastusten yhteydessä puheeksi otto, ehkäisevän päihdetyön tiedotus.
- **Päihdetilannekuvan muodostaminen riittävän tiheällä aikavälillä.** Verkosto- ja järjestöyhteistyön vahvistaminen sekä tilannekuvan muodostaminen yhteistyön kautta.
- Ehkäisevän päihdetyön kuntalaistiedottamista yhteistyössä ept järjestöjen kanssa tehostetaan kaikissa ikäryhmissä
 - Yhä nuorempien lasten ja nuorten päihteidenkäyttö huolestuttaa perheiden parissa työskenteleviä, myös nuorisovaltuustossa nostettiin asiaa esiin.

Ehdotukset tavoitteiksi 2021-25:

- Ehkäisevää päihdetyötä (ept) tehdään suunnitelmallisesti kohdentuen kaikkiin kuntalaisiin: yhdessä asukkaiden, oppilaitosten, järjestöjen ja hyvinvointialueen kanssa.
 - Mittarina: Ept-tiedotus kohdentuu kaikille kuntaisille (lista tiedotuksen vuosikellossa) ja Päihdetilannekuvan toteuttaminen

• Mielen terveys

- Hyvän mielen kunta – tarkistuslista: tarkistuslistalla suunnataan painopistettä korjaavista palveluista mielen terveyden vahvistamiseen, ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen puuttumiseen. Tietoisuus kuntalaisten mielen hyvinvoinnin merkityksestä kasvaa: hyvä mielen terveys on osa kestävästä sosiaalista ja taloudellista kehitystä. Tarkistuslista sisältää 9 osa-aluetta (Strategia ja johtaminen, Mielen terveyden edistäminen koko kunnan tehtävänä, Rajapinnat yhteistyö ja kumppanuudet, Näyttöön perustuva tieto ja toimintamallit, Eri ikäryhmien huomiointi, Haavoittuvassa asemassa olevien huomiointi, Tiedon tarjoaminen, Varhainen puuttuminen, Toiminnan seuranta ja arviointi)
 - Toimintamalli tuottaa tietoa myös mielen terveyden myönteisistä ulottuvuuksista

• Ravitsemus

- **Ikääntyneiden ravitsemus:**
 - Ikääntyneiden vajaaravitsemus kääntyi laskusuunnan jälkeen nousuun kotihoidossa, tehostetussa palveluasumisessa sekä vanhainkotihoidossa (MNA-tilastot)
 - Yli 65-vuotiaiden ravitsemustilan arviointiin tarkoitettun MNA (Mini Nutritional Assessment) -seulonnan tarkoituksena on tunnistaa vajaaravitsemuksen riskin sekä vajaaravitsemuksen omaavat henkilöt.
 - Seurataan säännöllisesti ikääntyneiden ravitsemustilaa sekä puututaan vajaaravitsemusriskin omaaviin ikääntyneisiin
- **Lasten ja nuorten ravitsemus:**
 - Lasten ja nuorten ravitsemukseen liittyvä tavoite (Nykytila.fi) nostetaan esille tulevassa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa.

Ehdotukset tavoitteiksi 2021-25:

- **Mielen terveys:** otetaan käyttöön Hyvän mielen kunta – tarkistuslista, nostetaan listalta osa-alue tavoitteeksi (esim.)
 - Kunta tarjoaa yhteistyössä järjestöjen ja yhteisöjen kanssa haavoittuvassa asemassa oleville osallisuuden mahdollisuuksia ja tietoa ja tukea mielen terveydestaitojen vahvistamiseksi / HYTE-tiedotuksen seuranta mittarina
- **Ravitsemus:**
 - Parannetaan ikäihmisten toimintakykyä ravitsemuksen keinoin. Tavoitteena on vajaaravitsemuksen väheneminen
 - Mittarina: Vajaaravitsemustilastot vuosittain.

PALVELUJEN KÄYTTÖ JA SAATAVUUS

Yhdenvertainen saavutettavuus

- Kaupunkia tulee kehittää sosiaalisesti oikeudenmukaisesti, palvelut eivät saa olla riippuvaisia oman auton käyttömahdollisuudesta. Palvelut tulee olla saavutettavissa kestävillä kulkumuodoilla kohtuullisessa ajassa, vaivalla ja kustannuksin.
- Palveluverkon ja liikennesuunnittelun tiiviimpi yhteistyö esteettömyyden parantamiseksi.
- Erialaisten liikkujaryhmien (esim. lapset, iäkkäät, pienituloiset ja liikkumisrajoitteiset) huomiointi ja liikkumisen esteettömyys sekä lisäksi vaikutusten arviointia tulee kehittää.
Digitaaliset palvelut : Digituki erityisryhmille mahdollistettava (ikäntyneet, toimintarajoitteiset)
 - Kulttuuripalvelujen saaminen digitaalisesti mahdollistanut monen kulttuuriharrastuksia etäaikana. Erityisryhmien osalta on noussut huolta näiden digitaalisten palveluiden mahdollisesta vähenemisestä normaalikäytäntöön siirryttäessä.
- Kokonaisvaltaista palveluohjausta kaikista palveluista ei ole saatavilla.

Ehdotukset tavoitteiksi 2021-25:

- Palvelujen saavutettavuus/ esteettömyys kestävillä kulkumuodoilla kohtuullisessa ajassa, vaivalla ja kustannuksella. Palvelut suunnitellaan hyvien kulkuyhteyksien läheisyyteen.
 - Toimenpide: Linjastosuunnittelu tukee palveluiden saavutettavuutta
 - Mittari: Palveluihin pääsee **suhteellisen vaivattomasti** (max. 1 vaihto)
- Digitaalisten palvelujen (ml. kulttuuripalvelut) saavutettavuutta ja saatavuutta edistetään.
- Kokonaisvaltaisen palveluohjauksen kehittyminen ja toimiminen muutoksessa. Yhdyspinta hyvinvointialueelle. /mittarit

VARHAISKASVATUS JA KOULUTUSTASO

- **Yhteistyö koulujen ja vanhempien kanssa /kouluun kiinnittyminen:**
 - Perheverkossa nostettiin esiin tarve koteihin jaettavista kouluun siirtymisen tukipaketista kohdentuen haavoittuvassa asemassa oleville perheille. Esim. Tukipaketin tarve maahanmuuttajaperheille, joiden ensimmäinen lapsi aloittaa peruskoulun.
 - Huomioidaan myös tiedottamisen tehostaminen eri tahoille esimerkiksi Wilma-viestintä ei tavoita kaikkia vanhempia.
 - **Eriytymiskehitystä on ennaltaehkäistävä:** Haavoittuvassa ja heikommassa asemassa olevien perheiden osallisuutta tulee kehittää. Maahanmuuttajien osallisuutta ja yhteiskunnan kaksisuuntaista kotoutumista tulee kehittää pitkäjänteisesti huomioiden eri maahanmuuttajaryhmät.
 - Kouluvalmentajamallin kehittämien ja käyttöönotto
- **Nivelvaiheen tuki:** Nuorten ohjaus nivelvaiheessa sekä opiskelijahuollon saatavuus keskeisinä tekijöinä. Opintojen etenemisen tueksi tarjotaan opiskelun ohessa riittävästi sote-palveluja. Oppivelvollisuuslaki edellyttää kaikkien suorittavan 2. asteen opinnot.

Ehdotukset tavoitteiksi 2021-25:

- Kouluun kiinnittymisen tukeminen: Tukipaketit haavoittuvassa ja heikommassa asemassa oleville perheille varhaiskasvatukseen ja peruskouluun aloituksessa. /Kouluvalmentajamallin kehittäminen/ käyttöönotto
 - Mittarina: Poissaolojen määrä
- Nivelvaiheen tuki: Jokainen nuori suorittaa toisen asteen ja
 - Mittari: Tutkintojen määrä? (mitä vaihetta halutaan tarkastella?)

ELÄKÖITYMINEN JA HARRASTAMINEN

- **Työ- ja toimintakyvyn edistäminen:** Työkykynsä heikentyneeksi arvioivien osuus on korkeampi kuin koko maan keskiarvo (FinSote 2020):
 - Tampere 34,1 % ja koko maa 30,8 %
- **Työkyvyn tukeminen:**
 - Yli 75-vuotiaiden määrä kaksinkertaistuu seuraavien 15 vuoden kuluessa Suomessa ja työikäisen väestön määrä pienenee. Tämän myötä **työvoiman kysynnän kasvu erityisesti sote-tehtävissä korostuu.**
 - Huoli henkilöstön työhyvinvoinnista ja jaksamisesta.
 - Toimintarajoitteisten työkyvyn tukeminen
 - Maahanmuuttajataustaisten (erityisesti naisten) työkyvyn tukeminen, esim. erilaiset valmennuskurssit (mm. perhevapailta työelämään –valmennus)
 - mittareina työ- ja toimintakyvyn tukemisen keinot
 - Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE)-viestinnän kehittäminen kuntalaisille ja henkilöstölle

Ehdotukset tavoitteiksi 2021-25:

- Työkyvyn tukeminen eri keinoin: Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) kalenterin käyttöönotto ja viestintä kuntalaisille tapahtumat.tampere.fi tiedotuksen tavoitteet/ esim.
 - Mittarina: Ryhmien osallistujamäärät, ryhmien määrät ja niiden monipuolisuus

ELÄKÖITYMINEN JA HARRASTAMINEN

- Hyvän mielen kunta -tarkistuslistalta harrastamisen osa-alue
- **Kuilu aktiivisten ja ei-aktiivisten välillä kasvaa:**
 - Liikkumisessa ja kulttuuriharrastuksissa korostuvat ääripäät. Erityisesti liikunnassa korostuu äärisuorituksia tavoitteleva ihmisryhmä ja lapset joilla on paljon harrastuksia ja näiden vastapainona henkilöt, jotka eivät harrasta tai liiku lainkaan. Erot aktiivisuudessa ovat yhteydessä muihin hyvinvointikysymyksiin sekä osin myös harrastusten kovaan hintaan.
 - Yli puolet (57 %) tamperelaisista liikkuu viikoittain vähintään kaksi-kolme tuntia ja vastaavasti hieman alle puolet (43 %) tamperelaisista liikkuu viikon aikana ainoastaan noin tunnin tai alle (tamperelaisten hyvinvointikysely 2021).
 - Lasten ja nuorten harrastustoimintaa on lisätty viime vuosina voimakkaasti. Kuitenkin lasten harraste- ja kerhotoiminnan osalta asiakkaiden tavoittamisessa on haastetta tiedottamisessa sekä ilmoittautumisen toteuttamisessa. Lasten ja nuorten harrastamisen osuus käsitellään **lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa**.

Ehdotukset tavoitteiksi 2021-25:

- Mahdollistetaan aktiivisesti haavoittuvassa asemassa olevien osallistuminen kulttuuri- ja liikuntaharrastuksiin / Harrastelähetteen ja Kaikukortin vakiinnuttaminen
 - Mittari: korttien käyttäjät ja osallistujamäärät
- Liikkumisen edistäminen, arkiliikunnan merkityksen nostaminen.
 - Mittari: Tamperelaisten hyvinvointikyselyn tulokset
- Ikäihmisten matalan kynnyksen (kynnyksettömän) liikunnan kehittäminen
 - Mittari: esim. liikunnan aloittavien asiakkaiden määrä?)

ILMASTOTAVOITTEET, YMPÄRISTÖHAITAT, VIRKITYS JA LUONTOARVOT SEKÄ LIIKENNE JA ASUINYMPÄRISTÖ

- **Luonnon hyvinvointivaikutukset ihmiselle**
 - Biodiversiteetin tärkeys ihmisen hyvinvoinnille -> vaikutus autoimmuunisairauksiin yms.
 - Ympäristön laatutekijöiden huomioiminen kaupunkisuunnittelussa, kuntalaisten toiveiden huomiointi.
 - Suurkaupungistumisen myötä luonnon monimuotoisuus vähenee.
- **Liikenneköyhyyden ehkäisy:** Ihmisten mahdollisuudet liikkua kestävällä kulkumuodoilla kohtuullisella vaivalla, kohtuullisin kustannuksin ja kohtuullisessa ajassa niihin paikkoihin, joissa päivittäisiä tarpeita on mahdollista tyydyttää.
 - Aktiivipassi on vain rajatulla asiakaskunnalla käytössä
 - Köyhyysrajan alapuolella eläville maksuton joukkoliikennelippu edistäisi osallisuutta ja parantaisi liikkumisen tasa-arvoa.

Ehdotukset tavoitteiksi 2021-25:

- Luonnon hyvinvointivaikutusten huomioon ottaminen suunnittelussa, kaavoituksessa ja rakentamisessa. Tavoitteet ja mittarit tarkentuvat Luonnon monimuotoisuusohjelman seuraavassa vaiheessa.
 - Esim. viheralueiden saatavuus
- Kestävän liikkumisen tasavertaisuus, liikenneköyhyyden ehkäisy
 - Aktiivipassin myöntämisen kriteerejä laajennetaan ja/tai otetaan käyttöön köyhyysrajan alapuolella oleville kuntalaisille maksuton joukkoliikennelippu
- Kaupunkiympäristön ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin kehittäminen (sisältäen myös segregaaation ehkäisyn näkökohdat asuinalueilla)

OSALLISTUMISMAHDOLLISUUDET

- Kartoitus tamperelaisten osallistumisen muodoista (Pentagon Insight & Tre kaupunki, kysely 2021) :
 - **47 % kyselyyn vastanneista on spontaaneja osallistujia**
 - 27 % haluaa osallistua ja vaikuttaa anonyymisti esim. verkon tai kyselyn välityksellä,
 - 10 % haluaa olla osa yhdistystä, järjestöä tai muuta ryhmää, joissa voi tehdä yhdessä toimia asioiden eteen. Tilaisuuksiin osallistuu mielellään 7 % ja verkkokommentointiin erikoistuneita mediakeskustelijoita 7 % sekä itsenäisiä aktiiveja 5 %.
- Selvitys vahvistaa ajatusta siitä, että Tampereen kaupungin täytyy jatkossakin tarjota useita erilaisia tapoja osallistua.
 - Osallistumisen tukeminen osaksi jo **varhaiskasvatusta**. Kouluterveyskyselyn (2021) mukaan koululaisten ja opiskelijoiden osallistumismahdollisuudet ja osallisuuden kokemukset ovat heikentyneet.
 - Alueelliset lasten parlamentit (Laura)
- Päätösten vaikutusten ennakoarviointi tarkoittaa valmistelussa olevasta päätöksestä etukäteen toteutettavaa arviointia, jossa arvioidaan erilaisten vaihtoehtojen hyötyjä ja haittoja monista eri näkökulmista.

Ehdotukset tavoitteiksi 2021-25:

- Väestöryhmien laaja-alainen kuulluksi tuleminen Erityisesti haavoittuvassa asemassa olevat, pienet lapset, vammaiset : Parannetaan tietoisuutta osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista.
 - Mittari?
- Kuntaisten kokemus oman asuinalueensa asioihin vaikuttamisen mahdollisuuksista on parantunut
 - Mittari Tamperelaisten hyvinvointi –kyselyn tulokset (Alueellinen)
- Päätösten vaikutusten ennakoarviointien tavoitetaso (kohderyhmien osallistaminen): toimintatavan vakiinnuttaminen
 - mittarina päätösten ennakoarvioinnissa mukana olleiden kuntalaisten osuus

YSTÄVYYSSUHTEET JA KIUSAAMINEN

- **Sosiaalisten verkostojen puute** on tamperelaisten lapsiperheiden keskuudessa erittäin yleistä. Sosiaalisia verkostojen muodostumista tulisi tukea asuinalueiden matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja lisäämällä ja vahvistamalla järjestöjen toiminnan roolia sosiaalisten verkostojen luomisessa.
 - Vapaaehtoistoiminnan mahdollisuudet lapsiperheiden tukemisessa
 - Erilaiset yhteisöasumisen muodot joista jo kokemusta jonkin verran-> Välimuotoinen asuminen
 - Otetaan mallia eri yhteisöjen tavoista toimia, joissa yhteisöllisyys vahvempaa, myös eri asuinalueilla voi olla erilaisia naapuruston tukiverkkoja. Muutostarve, miten siirrytään takaisin entiseen yhteisöllisempään naapurustojen kyläilykulttuuriin, kyläyhteisöllisyyden lisääminen joka vaatii resurssin toiminnan alkuunsaamiseksi ja tiivistä järjestöyhteistyötä.
 - Yksinäisyys koskee kaikkia kuntalaisryhmiä iästä riippumatta.
 - Hyvät väestösuhteet?

Ehdotukset tavoitteiksi 2021-25:

- Sosiaalisten verkostojen vahvistaminen/
Lapsiperheiden sosiaalisia verkostoja on vahvistettu
 - (Tampere Junior - kehitysohjelma /mittareina mm, 4-v. Ja 6-v. perheille tehtävät kyselyt
- Matalan kynnyksen kohtaamispaikkojen kartoitus ja ohjaus yhdessä järjestöjen kanssa.
 - Mittarina perhekeskustoiminta alueittain (järjestöyhteistyön aktiivisuus)
 - Hyvinvointikeskukset toimivat asukkaiden kohtaamispaikkoina (palvelujen laajentuminen vuosittain)

TULOTASO JA ASUMINEN

- **Alueiden eriytymiskehitys lisääntyy:** tulo- ja koulutustaso on erityisen alhainen ja työttömyys on erityisen runsasta verrattuna kaupungin muihin alueisiin (hyvinvointi-indeksin alimmat desiilit). Useilla näistä alueista asuu **runsaasti lapsiperheitä**. Näitä alueita voi pitää erityisen huolen alueina eriytymiskehityksen suhteen.
- Sosiaalinen raportointi on sosiaalihuoltolakiin perustuvan rakenteellisen sosiaalityön keskeinen väline. Rakenteellisella sosiaalityöllä pyritään vaikuttamaan kunnan asukkaiden elinympäristöön sekä yhteiskunnan ja palvelujen rakenteisiin. Sosiaalisen raportoinnin avulla tuotetaan sosiaaliseen hyvinvointiin ja sosiaalisiin ongelmiin liittyvää tietoa ja välitetään sitä johtamisen, päätöksenteon sekä palvelujen suunnittelun ja kehittämisen tueksi.
- **Köyhyys:**
 - Köyhyys ja sen seuraukset siirtyvät usein sukupolvelta toiselle. Vanhempien hyvinvoinnin ongelmat siirtyvät tai jatkuvat heidän lapsilleen.
 - Lapsiperheköyhyys on Tampereella korkealla tasolla. Kaikkiaan 15-20 % lapsiperheistä voidaan laskea kohdetuvan tähän kategoriaan.

Ehdotukset tavoitteiksi 2021-25:

Kaupungin sosiaalinen raportointi on käynnistynyt yhteistyössä sosiaalihuollon työntekijöiden ja asiakkaiden kanssa/ Sosiaalisen raportoinnin menetelmien kehittäminen ja alustan rakentaminen ajantasaisen ja demokraattisen tiedon tuottamiseksi sosiaalisista ongelmista ja ilmiöistä.

Sisältää tavoitteet:

- Lapsiperheköyhyyden väheneminen (Tampere Junior, toimenpiteet)
- Asunnottomuuden vähentäminen

RIKOKSET, KOETTU TURVALLISUUS JA VÄKIVALTA SEKÄ TAPATURMAT JA ONNETTOMUUKSET

- **Häirintä ja väkivalta:**
- Tyttöjen kokemukset häiritsevistä seksuaalisesta ehdottelusta tai ahdistelusta ovat nousseet 20 prosenttiyksikköä kaikissa kyselyyn osallistuneissa kouluasteissa. (Kouluterveyskysely 2021)
 - Tampereella on otettu käyttöön verkkopalvelu, joka auttaa ja ohjeistaa koululaisia sosiaalisen median ongelmatilanteissa. Someturva-verkkopalvelua voivat käyttää 7.–9.-luokkalaiset, opettajat ja oppilashuollon henkilökunta. Palvelussa nuori voi ilmoittaa esimerkiksi kiusaamisesta, uhkailusta tai seksuaalisesta häirinnästä, jota on kohdannut verkossa. Ilmoitus tehdään nimettömästi
- **Lähisuhdeväkivalta:**
- Verrattuna koko maan keskiarvoon Tampereella suurempi osuus on joutunut lähisuhdeväkivallan tai -uhkailun kohteeksi ja ero on suurin naisten osalta. (FinSote 2020):
 - Tampere 13,6 % ja koko maa 10,4 %
 - Miehet: Tampere 9,4 % ja koko maa 8,2 %
 - Naiset: Tampere 17,2 % ja koko maa 12,5 %
- Lisäksi tamperelaisissa vauvaperheissä viimeisen 12 kk aikana parisuhdeväkivallan kokemukset olivat yleisempiä verrattuna koko maan keskiarvoon. Henkinen väkivalta oli yleisin parisuhdeväkivallan muoto (FinLapset kyselytutkimus 2020: Vauvaperheiden hyvinvointi)

Ehdotukset tavoitteiksi 2021-25:

- Sosiaalinen media: Lasten ja nuorten turvallisuuden tunne on vahvistunut sosiaalisessa mediassa/ Tavoitteena tukitoimien ja ennaltaehkäisevien toimien lisääminen
 - Mittarina kouluterveyskysely
- Lähisuhdeväkivallan väheneminen?

Muita nostoja

- Segregaatio korostuu useissa kohdin
- Kestävän kehityksen kokonaisuus, [SDG-tavoitteiden](#) peilaus kaikkiin osa-alueisiin tulevaisuudessa.
- Hyvinvointisuunnitelma 2021-25: Tampere - arkisen elämänlaadun kärkikaupunki

Kuva: Visit Tampere / Laura Vanzo

- **Terveys**
 - Ehkäisevää päihdetyötä tehdään suunnitelmallisesti yhdessä asukkaiden, oppilaitosten, järjestöjen ja hyvinvointialueen kanssa
 - Ravitsemus: Ikääntyneiden vajaaravitsemuksen väheneminen
 - Mielenterveys: Hyvän mielen kunta –tavoitelista / tavoitelista on otettu käyttöön
 - Palvelujen saavutettavuus/ esteettömyys kestäväillä kulkumuodoilla kohtuullisessa ajassa, vaivalla ja kustannuksella. Palvelut suunnitellaan hyvien kulkuyhteyksien läheisyyteen. Digitaalisten palvelujen (mukaan lukien kulttuuripalvelut) saavutettavuutta ja saatavuutta edistetään.
 - Kokonaisvaltaisen palveluohjauksen kehittyminen ja toimiminen muutoksessa. Yhdyspinta hyvinvointialueelle
- **Koulutus**
 - Kouluun kiinnittyminen: Tukipaketit haavoittuvassa ja heikommassa asemassa oleville perheille varhaiskasvatukseen ja peruskouluun aloituksessa. Kouluvalmentajamallin kehittäminen/ käyttöönotto
 - Nivelvaiheen tuki: Jokainen nuori suorittaa toisen asteen
- **Henkilökohtainen työ ja toiminta**
 - Työkyvyn tukeminen eri keinoin
 - Mahdollistetaan aktiivisesti haavoittuvassa asemassa olevien osallistuminen kulttuuri- ja liikuntaharrastuksiin / Harrastelähetteen ja Kaikukortin vakiinnuttaminen
 - Liikkumisen edistäminen ja arkiliikunnan merkityksen nostaminen.
- **Ympäristö**
 - Luonnon hyvinvointivaikutusten huomioon ottaminen suunnittelussa, kaavoituksessa ja rakentamisessa.
 - Kestävä liikkuminen ja liikenneköyhyyden ehkäiseminen.
 - Kaupunkiympäristön ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin kehittäminen
- **Äänen saaminen kuuluville yhteiskunnassa**
 - Väestöryhmien laaja-alainen kuulluksi tuleminen Erityisesti haavoittuvassa asemassa olevat, pienet lapset, vammaiset Parannetaan tietoisuutta osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista.
 - Kuntaisten kokemus oman asuinalueensa asioihin vaikuttamisen mahdollisuuksista on parantunut
 - Päätösten vaikutusten ennakoarviointien tavoitetaso (kohderyhmien osallistaminen): toimintatavan vakiinnuttaminen
- **Sosiaaliset yhteydet ja suhteet**
 - Sosiaalisten verkostojen vahvistaminen/Lapsiperheiden sosiaalisia verkostoja on vahvistettu
 - Matalan kynnyksen kohtaamispaikkojen kartoitus ja ohjaus yhdessä järjestöjen kanssa.
 - Hyvinvointikeskukset toimivat asukkaiden kohtaamispaikkoina
- **Aineellinen elintaso**
 - Sosiaalinen raportointi on käynnistynyt:
 - Lapsiperheköyhyyden väheneminen ja Asunottomuuden väheneminen
- **Turvallisuuden tunne**
 - Sosiaalinen media: Lasten ja nuorten turvallisuuden tunne on vahvistunut sosiaalisessa mediassa sekä tukitoimien ja ennaltaehkäisevien toimien lisääminen.
 - Lähisuhdeväkivallan väheneminen.

Laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman kommentointi (9.12.2021 mennessä)

- Ehkäpä-verkosto (ehkäisevä päihdetyö)
- Seuraparlamentti
- Vanhusneuvosto
- Vammaisneuvosto
- Nuorisovaltuusto
- Järjestöedustamo
- Perheverkko
- Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden ohjausryhmä
- Maahanmuuttajaneuvosto
- Sosiaali- ja terveyspalvelujen johtoryhmä
- Sivistyspalvelujen johtoryhmä
- Kaupunkiympäristön palvelujen johtoryhmä
- Elinvoima- ja kilpailukykypalvelujen johtoryhmä
- Sivistys- ja kulttuurilautakunta
- SOTE-kehittäjäverkosto
- Yhdyskuntalautakunta
- Sosiaali- ja terveyslautakunta

Hyvinvointisuunnitelman koostanut hyvinvointityöryhmä:

- Jaana Ylänen, Hyvinvointikoordinaattori
- Mika Vuori, Suunnittelupäällikkö
- Tiia Heinäsuo, Lapsiasiamies
- Sanna Mari Huikuri, Kehityspäällikkö
- Virpi Uski, Ravitsemusasiantuntija
- Pilvi Nissilä, Suunnittelija
- Mia Lumio, kehittämispäällikkö
- Tuija Ylöniemi, Rehtori
- Sanna Ovaska, Projektipäällikkö
- Timo Seimelä, Liikenneinsinööri
- Hanna Montonen, Yhdyskuntasuunnittelupäällikkö
- Heidi Iivonen, Strategiacontroller
- Jaakko Laurila, Kehittämispäällikkö
- Katri Heininen, Analyytikko
- Ulla-Maija Ojalampi, Kasvatus- ja opetuspäällikkö
- Riikka Kolkkala, Henkilöstö- ja hallintopäällikkö
- Taija Kirstua, Hallinnon harjoittelija (kesä-syysy 2021)

KIITOS!

Lisätietoja:

Jaana Ylänen,
hyvinvointikoordinaattori
jaana.ylanen@tamper.fi

Mika Vuori,
suunnittelupäällikkö
mika.vuori@tamper.fi